

VÅR(T) TJÄNSTESTÄLLE | HANDLÄGGARE
Juridik | Lotta Lauritz
D +725738017
E lotta.lauritz@lkab.com

Regeringen
Klimat- och
näringslivsdepartementet

Yttrande avseende Ds 2023:5 – Natura 2000- tillstånd vid ansökan om bearbetningskoncession enligt minerallagen

Luossavaara-Kiirunavaara AB (publ) - LKAB - är en internationell gruv- och mineralkoncern som framställer hållbara järnmalms-, mineral- och specialprodukter. LKAB tillverkar och levererar högförädlade järnmalmsprodukter till den globala stålmarknaden och huvuddelen av järnmalmsprodukterna säljs till europeiska stålverk. LKAB leder omställningen av järn- och stålindustrin i syfte att utveckla koldioxidfria processer och produkter fram till år 2045. Fullt genomförd innebär omställning av LKAB:s produktion från pellets till järnsvamp att 35 miljoner ton koldioxidutsläpp om året kan sparas hos kunderna i stålindustrin. Det motsvarar mer än 2/3 av Sveriges samlade utsläpp. LKAB är ett av Sveriges äldsta industriföretag och ägs till 100 procent av svenska staten.

LKAB har i dag gruvverksamhet i Kiruna, Svappavaara och Malmberget och järnmalmsproduktionen utgör cirka 85 % av den som sker inom EU. Gruvorna i Malmberget och Kiruna har varit i drift sedan mer än 130 år. Såväl malmernas egenskaper som den verksamhet som bedrivs avseende brytningsteknik och miljöprestanda är världsunik.

För varje gruvföretag krävs fortgående prospektering för att identifiera malm som går att utvinna. LKAB:s strävan är att det ska ske i så hög grad som möjligt genom utveckling av de befintliga gruvområdena eller i vart fall nära dessa, så att fortsatt nyttjande av anläggningar och infrastruktur kan ske. Det innebär också att arbetskraften finns på orten och att samhällena kan byggas upp på ett långsiktigt sätt.

I mitten av juni lämnade LKAB in en ansökan om bearbetningskoncession till Bergsstaten för ett område som fått namnet Luossavaara K nr 2 för en fyndighet som benämns "Per Geijer" och som omnämns i den remitterade utredningen (sidan 71). Mineraliseringen är belägen i närheten av Kiruna och innehåller förutom järn även betydande mängder apatit och

därtill sällsynta jordartsmetaller i sådan omfattning att den bedöms vara den största kända fyndigheten i Europa. Fyndigheten bedöms vara essentiell för LKAB:s fortsatta omställning och verksamhet, som också bidrar till att möjliggöra klimatomställningen globalt och till Europas säkerhet och konkurrenskraft med avseende på råvaruförsörjning.

Under de år av analyser och utredningar som föregått ansökan för Luossavaara K nr 2 har frågan om Natura 2000-prövningen utgjort en av de mest svårbemästrade. Detta inte på grund av provningen av ett sådant tillstånd i sig, utan att det efter HFD:s avgörande avseende Lavergruvan slutligt avgjorts att provningen ska ske innan ett beslut om bearbetningskoncession. Det kan ifrågasättas om det ens är möjligt att genomföra en meningsfull Natura 2000-prövning av ett så omfattande och komplext projekt som det här är fråga om i det tidiga skede som projektet befinner sig i. LKAB har därför med intresse tagit del av utredningen och lämnar här sina synpunkter på förslagen.

Sammanfattning av LKAB:s synpunkter på förslagen

LKAB anser att den ändrade provningsordningen är en nödvändig konsekvens av den tolkning av nuvarande regelverk som lagts fast av i HFD 2022 not. 20 och tillstyrker därför förslaget. Innan ändringarna beslutas fordras dock klargörande i fråga om tillämpningen av 4 kap. 1 § första stycket 1 miljöbalken i förhållande till Natura 2000-tillstånd vid provning av bearbetningskoncession enligt minerallagen. Regeländringarna bör träda i kraft snarast möjligt.

Några övergripande synpunkter

Utredningens slutsatser om att en ändrad beslutsordning är mer funktionell, bättre överensstämmer med den EU-rättsliga praxisen och undanröjer oklarheter kring provningarna är väl underbyggda.

Skyddet av de områden som ingår i Natura 2000 är betydelsefullt och ska värnas. Detta uppnås bäst om provningarna sker när det är relevant att göra dem och när underlaget är så fullständigt, exakt och slutligt som fordras. Sedan utredningsförslaget lämnades har det på vissa håll i den offentliga debatten framförts synpunkter med innebörden att ändringen av provningsordningen skulle innebära en försvagning av skyddet för berörda områden. LKAB anser att det är viktigt att det i samband med att ett förslag läggs fram till riksdagen för beslut på ett ännu tydligare sätt klargörs att så inte är fallet. Provningsen kommer att omfatta samma krav och regler som idag men kan göras

på ett ändamålsenligt sätt, när det är aktuellt och i en ordning som överensstämmer med EU-rätten.

En ytterligare aspekt som LKAB bedömer inte framgår på ett tillräckligt tydligt sätt i utredningen är att det finns ett betydande intresse för de bolag som avser att ansöka om bearbetningskoncession att göra preliminära bedömningar av hur en gruvdrift skulle kunna påverka Natura 2000-områden och om det kan finnas förutsättningar för att ett tillstånd meddelas. Det är bolagen som tar risken att föra processen vidare om tillstånd i slutänden inte kan meddelas. Dessa bedömningar kommer också att i en relevant omfattning fortsättningsvis ingå i den miljökonsekvensbeskrivning som ska bifogas ansökan om bearbetningskoncession, även om tillståndsfrågan inte ska prövas i samband med denna. Om bearbetningskoncession meddelas kan underlaget inför ansökan om Natura 2000-tillstånd utvecklas med utredningar och analyser kring möjliga och behövliga begränsningar, skyddsåtgärder och försiktighetsmått för att verksamheten ska kunna godtas. Utredningarna i vissa delar intryck av att de bedömningar som ska göras är givna när det gäller påverkansfaktorer och LKAB vill därför poängtera att det i de flesta fall finns delar i ett gruvprojekt som kan förändras och utvecklas för att begränsa negativa konsekvenser för omgivningen. Kraven i dessa avseenden följer av miljöbalkens allmänna hänsynsregler och det är därför också logiskt att Natura 2000-prövningen - och de utredningar som krävs - görs i samband med den processen.

Närmare om föreslagna lagändringar

I det huvudsakliga förslaget till författningsändring i 4 kap. 2 § *minerallagen* har utredningen valt att ta bort hänvisningen till 4 kap. 8 § i miljöbalken. Det blir med förslaget tydligt att Natura 2000-prövningen inte ska föregå ett beslut om bearbetningskoncession enligt *minerallagen*. Övriga ändringar följer av huvudförslaget och föranleder inga andra synpunkter.

LKAB anser att den ändrade prövningsordningen är en nödvändig konsekvens av den tolkning av nuvarande regelverk som lagts fast i HFD 2022 not. 20 och tillstyrker därför förslaget.

Innan ändringarna beslutas behöver frågan om att 4 kap. 1 § miljöbalken i sin helhet med hänvisningen till 8 § i samma kapitel kvarstår analyseras. Utredarna synes ha gjort bedömningen att även hänvisningen till 1 § ska utgå från *minerallagen* (se sidan 77 femte stycket) men detta har inte överförts till lagförslagen i kapitel 1.1. LKAB ser de lagtekniska svårigheterna i sammanhanget då prövningen av 4 kap. 1 § miljöbalken inte i sin helhet ska utgå men anser att klargöranden är av

utomordentlig vikt, eftersom regelverken tenderar att användas i huvudsak för invändningar av formell karaktär och att oklarheter i detta avseende kan få omfattande, icke avsedda, konsekvenser i kommande prövningar.

När det gäller *ikraftträdandet* så är förslaget att det ska ske den 1 juli 2024. LKAB anser att det inte finns skäl att ikraftträdandet ska dröja längre än att ändringarna hunnit komma ut från trycket i SFS och att datumet därmed kan sättas med minsta möjliga marginal i förhållande till detta. Något behov av tid för anpassning mellan beslutad ändring och ikraftträdande finns varken för bolag, motparter eller myndigheter. I sammanhanget kan nämnas att Bergsstatens avgörande av den ansökta koncessionen som nämnts i inledningen, Luossavaara K nr 2, kommer att behöva invänta ändringen.

Med vänlig hälsning

Luossavaara-Kiirunavaara AB (publ)

6A7E9FF16BB54A8...

Michael Palo

Affärsområdeschef Järnmalm